

στον πολιτισμό της μορφής, και στον πολιτισμό της δύναμης, τον πολιτισμό της ουσίας, ή το νοολογικό πολιτισμό. Η αγάπη της μορφής μονάχα μ'ε φέρνει σ' ένα είδος πλαστικής ακινησίας. Η αγάπη της δύναμης μόνος μ'ε φέρνει σ' ένα είδος κίνησης άπαυτης, που χάνεται μέσα της κάθε τι ουσιαστικό. Για να μπορέσουμε να φτάσουμε στην πραγματική την αλήθεια, χρειάζεται κάποια ισορροπία από τα παλιά που πρέπει να τα συντηρούμε, κι από τα νέα που πρέπει να τα δημιουργούμε.

K**

Η ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΡΑ

Σάν κάθε βράδυ, εΐτανε πλημμυρισμένο το λαϊκό ξεκαινούργωμένο καφενείο. Η μικρή πλατεία σιμά στο λιμάνι φωτισμένη και γεμάτη τραπέζια άνηχοις απ' τή χλοολή και τὰ γέλοια, πρὸ πάντων περίγυρ' σ' ἓν διάρωτο, ἀνοσφόλιστο κίοντι. Ἐκεῖ τραγουδοῦσαν, συνοδείαις ἀπὸ μὲν ἐλαφρὴ μουσική, λίγες νέες γυναῖκες ξελαίμαυτες, κοκκινό-βυρμένες καὶ πρόσχρες, σιροπώντες ματιές καὶ χαμόγελα στοὺς γύρω τοὺς χαροκόπους ἐργατικούς, ποὺ κουρασμένοι ἀπ' τὴν ἐργασία καὶ τὴ ζέστα τῆς ἡμέρας, ξεπρωταίνον ἐκεῖ μ' εὐχαρίστηση, πίνοντας καφέ, μπύρα ἢ σπύρτα. Τώρα ἓνα τραγουδοῦ, γλυκό, δροσερό, ἀπλώνονταν μαζί με τὸν ἥχο σιγαλῆς κιθάρας. Ἡ τραγουδίστρα φαινόταν ἡ νεώτερη ἀπ' ὅλες, μιὰ ψηλὴ γυνὴ με γλυκὰ μύρκα μάτια καὶ με καστανὰ μαλλιά ποὺ στερχνώναν ἓνα μελαχροινὸ πρόσωπο, ἀρκετὰ συμπαθητικὸ μ' ὅλη τὴν ἑλλειψη τῆς ὁμορφάδας καὶ τὸ φτιασίδι ποὺ ροδὸ βαφε τὰ μάγουλά της. Εἶταν ντυμένη ἔπως καὶ οἱ ἄλλες, μ' ἓνα φόρεμα ἀπὸ χρώμα χτυπητό, τριανταφυλλί, μονάχα εἶταν ὀλιγότερο ἀνοιχτὸ τὸ λαιμὸ, καὶ δὲ φοροῦσε κανένα ἀληθινὸ ἢ ψεύτικο στολίδι. Καὶ ἐκεῖνο ποὺ ἔκανε ἐντύπωση καὶ ποὺ τὴν ξεχώριζε ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες, εἶταν μιὰ σοβαρότη ποὺ δὲν ἐταίριαζε σὲ τέτοιο μέρος, καὶ σάν ντροπαλὸ καὶ σεμνὸ στὸ φέρεμά της. Δὲν εἶταν ἀπ' τὶς πιὸ ξεπεσμένες· τὰ γέλοια καὶ οἱ ἐξυπνάδες ἐπάφανε μὲν ἐφάνηκε ἐκεῖνη πέντ' ἔξη νέες ποὺ κύκλωναν ἓνα τραπέζι, κάνοντας σατανικὸ ρεμπαιό, ἐγύρι-σαν τὶς καρέκλες τοὺς σὲ τρόπο ποὺ νὰ βλέπουν καλλίτερα τὶς ἄλλες. Μόνο ἓνας ἀντρὴς κοντό-χοντρος, με πρόστυχο ἐξωτερικὸ, με χοντρή χρυσή

καδένα στὸ ἄσπρο γιλέ του, ἔδειχνε πὼς εἶταν ὁ μοναχὸς θαμαστὴς της, με τὸ γέλοιό του, τὰ χειροκροτήματα καὶ τὰ κολακευτικὰ λόγια.

— «Α, ὁ κύρ Πέτρος ὁ ταμπάκας! λέγανε δυὸ τρεῖς στὸ πλαγινὸ τοῦ τραπέζι. Γυρεύει νὰ τὰ ψῆσει με τὴν Πιπίναν! Μὰ δὲν εἶναι κρίμας νὰ χάνη τὴν ὥρα του με μιὰ ποὺ θέλει νὰ περάσῃ γιὰ φιλὲς ὀγκιές!»

Εἶχανε πάρῃ ἀπόφαση νὰ τὴν ἀφήσουνε ἡσυχῇ, σάν τὴν εἶδανε σοβαρὴ, καὶ μάλιστα σάν δὲν εἶτανε ὁμορφῇ. Γύρω τοὺς ἐτραβοῦσαν οἱ ἄλλες, τόσο χαρούμενες καὶ τόσο πιὸ ὀρεχτικές! Κ' εἶταν ἀπόψε ὅλοι πρόθυμοι ν' ἀποτραβήξουν ἀπὸ τὸ ἀκαπρίτιστο του τὸν καλοστεκάνενο ταμπάκα καὶ νὰ τοῦ δείξουν τὴ Ρόζα ἢ τὴ Νόλλα ἢ τὴ θεοτρελλὴ Σάντρα.

Μὰ ἡ Πιπίναν φαίνονταν σὰ νὰ μὴν ἐπρόσεχε σὲ κανένα τους· ἡσυχᾶ τραγουδοῦσε ἀπ' τὴ θέση της, ἐνῶ τὸ βλέμμα της ζετκοτικὸ πλανιόνταν τρογύρω. Μιὰ στιγμὴ κατὰ τύχῃ σταμάτησε σ' ἓνα ἀπὸ τ' ἀρχαῖα σπῆματα τοῦ πλάτ' τοῦ καφενείου. Εἶταν τὸ σπῆμα ἐνὸς πλούσιου ἐμπόρου καὶ στὸ φωτόλουστο μπαλκόνι καθόντανε μιτοζαπλωμένη μιὰ νέα κυρία, καὶ φάνταζαν τὰ λευκὰ μπράττια της, ποὺ βγαίναν ἀπ' τὰ πλατὰ μεταξωτὰ μανίκια. Ἐνα παιδί ὡς 13 χρονῶ τὴν παρᾶστεκε, κρατώντας ἓνα τριαντάφυλλο ποὺ τὸ ἔριξε πρὸς τὸ μέρος τῆς τραγουδίστρας καὶ τότες ἡ κυρία σηκώθηκε, πῆρε τὸ παιδί καὶ τὸ τράβηξε ἀπὸ τὸ μπαλκόνι. Τὸ τιμωροῦσε ἡ κυρία ἐβγῆκε γιὰ ν' ἀναπνέψῃ καθρὸν ἀέρα... φαίνονταν ποὺ δὲν ἐπρόσεχε σ' ὅ,τι γινόταν κάτω· τὶς γυναῖκες τοῦ καφενείου τὶς περιφρονῶσε, καὶ δὲν ἐξαιροῦσε βέβαια σ' αὐτὸ τὴν Πιπίναν.

ἴσως ἡ τραγουδίστρα σκεφτότανε αὐτὰ, ἐνῶ τὸ βλέμμα της, με κάποια περηφάνεια παράτησε τὸ μπαλκόνι καὶ ἐκκολούθησε τὸ ἄσκοπο πλάνημα... Μὰ ξάφνου ἡ φωνὴ της ἐκόπηκε, σὰ νὰχε κιπὴ ἡ ἀναπνοὴ της... Τὸ αἷμα ἀνέθηκε στὸ πρόσωπό της, καὶ με ἀλλαγμένη, ξανοιγμένη, δλόθρημη ἐκφραση, κάρφωσε μιὰ στιγμὴ τὴ ματιὰ φλογερή, πάνου στὸν ἀντρά ποὺ μόλις εἶχε καθῆση. Μὰ σάν τρομαγμένη, ἐχαμήλωσε πάλι τὸ βλέμμα, σὰ νὰ μὴν τολμοῦσε νὰ κοιτάξῃ ἐκεῖ ποὺ τὸν εἶδε, ποὺ τὸν ἐγνώρισε! Καὶ ἡ φωνὴ της ἐκκολούθησε πιὸ σιγανή, πιὸ γλυκειά, καὶ πιὸ τρεμουλιαστὴ τώρα... Μὰ μιὰ χαρὰ ἄξαφνὴ τὴν εἶχε κυριέψει, ἓνα ἄστυτο γλυκόγελο εἶχε στολίσῃ τ' ἀχέλι της, καὶ τὸ βλέμμα της κάθε στιγμὴ ὑψονότανε δλόγοργο καὶ θερμὸ,

καὶ σκίπαζε με χαϊδευτικές, δλόφωτες ἀχτίδες, ἐκείνον ὁποῦ ὁ ἐρχομὸς τὴν εἶχε ξάφνου ζωντανέψει.

Σοβαρὸς, σάν ἀδιάφορος αὐτὸς, πῆρε ἓνα μποκετάκι ἀπὸ ἓνα παιδί ποὺ τρογύριζε με λουλούδια, καὶ τὸ ἔριξε πρὸς τὸ μέρος τῆς τραγουδίστρας· τόπιασε κείνη καὶ τὸ κάρφωσε στὸ στήθος της.

Γύρω οἱ ἄλλοι κοιτάζανε σιωπηλοί· ἀπὸ κάμποσο καιρὸ ἔβλεπαν νὰ ἐρχεταὶ ἀνάμεσὸ τους, σοβαρὸ, με ἓναν ἀέρα περήφανο, ποὺ χύνονταν στὸ πέραςμά του, με τὸ μέτριο καὶ λιγνὸ τοῦ ἀνάστημα, τὴ μελαχροινὴ τοῦ μορφῇ, ζωηρεμένη ἀπ' τὰ γυαλιστερὰ μαῦρα μάτια, με τὴν ἀπλὴ μαύρη φορεσιά του, τὸν κ. Γυαλλίδη, σεβαστὸ γιὰ τὴν κοινωνικὴ του θέση καὶ τὰ πλούτη του.

Καθόντανε πάντα μοναχὸς, ἐπαίρνε μπύρα, καὶ ἐφευγε ἔπειτα ἀπὸ λίγο. «Γιατὶ ἐρχεταὶ κάθε βράδυ ἐδῶ;» ἐρωτῶντανε, ασατισμένοι γιὰ τὴν προτίμησιν, ποὺ ἀρχισκν νὰ παρατηροῦν, πρὸς τὴν Πιπίναν. Μὰ καὶ γι' αὐτὴν τὴν ἱλικ εἶχε περάσει καιρὸς ὡς νὰ καταπεισθῇ ποὺ ὁ Γυαλλίδης τὴν ἐπρόσεχε. Στὴν ἀρχή, ἀκούοντας τὶς κινδύνες τῶν ἄλλων, ἐρωτιόντανε κι' αὐτὴ γιὰτὶ νὰ ἐρχεταὶ ἐκεῖ κάθε βράδυ; μὰ συνόδεψε τὸ εἶδημά της μ' ἓνα ἀναστενάγμα ποθερὸ σάν ἀντίκρουσε τὶς βαθιὲς ματιές του, σάν ἐδέχτη τὰ δροσερὰ λουλούδια του.

Ἐλεγε αὐτὴ γυρεύει ἀπὸ μέ;» Μὰ λίγο λίγο τὸν ἐκοίταζε περισσότερο· καθὲ βράδυ, πρὶν ἀρχίσῃ τὸ τραγουδισμά της, ἔλπιζε νὰ τὸν ἰδῇ ἐκεῖ, στὴν πρώτη γοκαμμή, ποθεῖσε ν' ἀντικρουστῇ σ' ὀλόθαλειο βλέμμα κ' εἶδε μιὰ μέρα τὴ στοχαστικὴ τοῦ μορφῇ νὰ ξεφύγῃ σ' ἓν χμογέλοιο, κ' ἐνοιώσε ποὺ σὲ κάθε κίνημά του σπριχτοδένονταν σὲ μιὰ μαγεμένη καδένα, ποὺ τὴν ἔκανε σκλάβαν του, ποὺ τὴν ἔπαινε νὰ τὸν λατρεῖ γιὰ ὅλη τὴ ζωὴ της. Εἶταν περίεργη ἡ θέση τῆς νέας τραγουδίστρας. Εἶταν τιμωμένη τῆς ἐκκεντρικῆς ἡλικίας της, ἔκανε τὴν ψυχρὴ, τὴ σοβαρὴ, καὶ ὅμως στὴν καρδιά της ἐβράζαν πόθοι ἄσβιστοι, πόθοι χαρὰς καὶ οἰκογενειακῆς εὐτυχίας.

Ὅρφανὴ σὲ μιὰν ἡλικίαν ποὺ σάν ταξιδιώτης σὲ χώρα ξένη εἶχε ἀνάγκη νὰ τῆς ἐξηγᾶνε κάθε μέρα καινούρια πράγματα, εἶχε συμμαζωχτῇ ἀπὸ μιὰ συγγένισά της, ποὺ τὸ φέρεμα καὶ οἱ συνήθειες τὴν ἐξέφαιναν, τὴν ἀποξένωναν, τόσο διαφορετικὴ ἀπὸ τὴν ὡς τότε ζωὴ της. Ἡ θύμησιν ὅμως αὐτῆς τῆς ζωῆς της εἶχε χαραχτῇ βαθειὰ στὴν παιδική

κρούλια τὰ μερμήγκια, καὶ ποὺ προσμένω τὴν πλεωραμὴ τους μιὰ μέρα, σὰ θὰ τὰ χρειαστῶ γιὰ τὸ τρανὸ στοίχημα τῆς Πεντάμορφης τοῦ κόσμου. Εἰμουν ἰσχυρὸς καβαλλάρης ποὺ ἔτρεχα στὸν ἀγκαθωτὸ τὸν κάμπο, χωρὶς κινεῖς νὰ μπορῇ νὰ με φτάσῃ γιὰ νὰ κερδίσω τὸ στοίχημα τοῦ βασιλιά.

ΑΝΝΟΥΛΑ. Ἀλήθεια; Καὶ εἰσὺνα ἰσὺ ποὺ ἀνέστησες τὸ μαρμαρωμένον βασιλόπουλο;

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τὸ μαρμαρωμένον βασιλόπουλο δὲν ἀνέστηθηκε ἀκόμα. Μὰ εἰμουν ἰσχυρὸς ποὺ πῆγα στὴ μονιὰ τοῦ γήταυρου καὶ εἶδα τὸν παραδαρμὸ τοῦ θεριοῦ, κι' ἄκουσα τὸ μούγγρισμά του, καὶ δὲν μπορῶ ἀκόμα νὰ ξεχάσω τοὺς δρακόντους ποὺ τὸ εἶχανε ἀδράξει ἀπὸ τὸ λαιμὸ καὶ τὸ βραχνίζανε.

ΑΝΝΟΥΛΑ. Γιαγιά μου, ἐμένα δὲ μοῦ εἶπες αὐτὸ τὸ παραμῦθι τοῦ γήταυρου.

ΓΙΑΓΙΑ. Ἀλήθεια, παιδί μου, αὐτὸ τῶλεγα πάντα στὰ παλιὰ τὰ χρόνια. Μὰ τώρα δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω καὶ γὼ πὼς τὸ εἶχα ξεχάσει...

ΑΝΝΟΥΛΑ. Μήπως ἦρθε μέσα στὸ μυαλό σου κανένας δράκοντας καὶ σοὺ τόνε σκότωσε τὸ γήταυρο, γιαγιά;

ΓΙΑΓΙΑ. Φοβηταῖάρα, Ἀννούλα, φοβηταῖάρα. Δὲ θέλεις καὶ πολὺ νὰ τὸ πιστέψῃς αὐτό, καὶ τὸ

βράδι νὰ μοῦ λὲς πὼς βλέπεις δρακόντους στὴν καμαρά σου, ὅπως ἐδῶ καὶ κάμποσον καιρὸ. Θυμᾶσαι;

ΑΝΝΟΥΛΑ. Μὰ τότε δὲν ἔλεγα ψέματα, γιαγιά μου. Ὑπάρχει κάποιος δράκοντας στὸ σπῆμα μου. Εἶδα τὸν ἥσκιο τοῦ ἓνα βράδυ ἐδῶ μέσῃ με τὰ μάτια μου. Μὰ γιὰτὶ δὲ με πιστεύετε;

ΣΤΑΥΡΟΣ. Λὲς νὰ εἶτανε κανεὶς σάν κι' αὐτοὺς ποὺ βασανίζουν τὸ γήταυρο; «Ὡ! νὰ βλέπατε» ἐκεῖ στὴ μονιὰ τοῦ τὸ δυνάτῃ θεριὸ νὰ σπαράξῃ, νὰ κλαίῃ, νὰ δέρνεται, νὰ φωνάζῃ, καὶ κανεὶς νὰ μὴν ἐρχεταὶ, καὶ κανεὶς νὰ μὴν μπορῇ νὰ τὸ γλυτώσῃ ἀπὸ τὰ νύχια τῶν φοβερῶν δρακόντων.

ΑΝΝΟΥΛΑ. Μὰ ἀφοῦ εἶναι δυνάτῃ θεριὸ ὁ γήταυρος καθὼς λὲς, γιὰτὶ δὲ νικάει τοὺς δρακόντους;

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τοὺς νικάει στὸ τέλος, τοὺς νικάει ἓνα ἓνα ἐκεῖ ποὺ δὲν μποροῦσε ὅλους μαζί. Μὰ αὐτὸ γίνεται ὅταν μεγαλώνει τὸ θεριὸ, ὅταν βάνει ὅλη τὴ δύναμή του, ὅλη τὴ λύσσα του. Καὶ ὅποτε γυρῇ ἀπὸ χώρα σὲ χώρα, κι' ἄλλοι! καὶ τρισαλλοί! δπου ἀκουστῇ τὸ μούγγρισμά του. Τὸ μούγγρισμά του φανερώνει τὸ χαμὸ, τὸ χαλασμό, τὴν καταστροφὴ...

ΓΙΑΓΙΑ. Ἐσὺ, παιδί μου, τὰ λὲς σάν ἀληθινὰ. Αὐτὸ τὸ θεριὸ δὲν ὑπάρχει· εἶναι πλάσμα τῆς φαν-

τασίας, εἶναι—πὼς νὰ στὸ πῶ;—παραμῦθι...

ΣΤΑΥΡΟΣ. Δὲν εἶναι πλάσμα τῆς φαντασίας, γιαγιά μου, γελιέττε. Δὲν εἶναι παραμῦθι. Εἶναι θεριὸ, θεριὸ πραγματικὸ. Τὸ εἶδα ἐκεῖ ποὺ πῆγα, τὸ ἄκουσα. Δὲ σὰς εἶπα πὼς γυρῇ τώρα ἀπὸ χώρα σὲ χώρα;

ΑΝΝΟΥΛΑ. Ἐδῶ ὅμως δὲν ἦρθε, Σταῦρο. Δὲν ἀκούστηκε ἐδῶ.

ΣΤΑΥΡΟΣ (σὲ λίγο). Μπορεῖ νὰ μὴν ἔρθῃ ἐδῶ; Θὰ τὸ φέρῃ ὁ δρόμος τοῦ ποὺ λέγεται ἀνάγκη, καὶ τότες ἀλλοίμονο σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν τὸ χαϊδέψουν· νε, δὲν τὸ περιποιηθῶνε, δὲν τὸ ἡμερέψουν...

ΑΝΝΟΥΛΑ. Μὰ πὼς μπορεῖ νὰ τὸ ἡμερέψῃ κανεὶς;

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μπορεῖ νὰ τὸ ἡμερέψῃ κανεὶς, πρὶν ἔρθῃ στὴ χώρα. Νὰ πᾶν ὅξω στοὺς κάμπους καὶ νὰ τὸ βρῇ. «Ὡ! εἶναι θεριὸ ἄγριο μὰ ὑπάρχουνε χίλιοι τρόποι νὰ τὸ ἡμερέψῃ κανεὶς, ἀρκεῖ μονάχα νὰ τὸ χαϊδέψῃ, νὰ τὸ συμπονέσῃ, νὰ γείρῃ παρηγορητῆς στὰ πάθη καὶ στὰ βάσανά του, νὰ σταλάξῃ ἐλπίδες στὴ μαύρη ἀπελπισία του.

ΑΝΝΟΥΛΑ. «Ὡ! ἐγὼ τὸ φοβάμην, ἐγὼ τὸ φοβάμαι αὐτὸ τὸ θεριὸ.

της ψυχῇ, εἴταν γιὰ κείνη ἡ μακρυνὴ καὶ ἡ θερμὴ φωλιά μιᾶς γλυκεῖας πατρίδας.

Τότον καὶ ῥὺ κατὰ ἐγύρευε, πονοῦσε γιὰ τὴ ζωὴ της τὴν ἀφωτῇ, καὶ ἔχυνε συχνὰ πικρὰ δάκρυα. Εἴταν στιγμὲς ποὺ δὲν ἤξερε τί ἤθελε... Ποθοῦσε μιὰ φιλικὴ ἀγ.ή, μὲ καλὴς συμβουλές, καὶ ἤξερε ποὺ δὲν μπορούσε νὰ τὴν εὕρῃ... Μὰ ἀφ' οὗτου τὸν γνώρισε, οἱ λογισμοὶ της ἀλλάζανε· ἡ μέρα περνοῦσε μὲ ὄνειρα, κ' ἡ νύχτα μὲ ψευτισμένους πόνους. Εἶχε γιὰ πρώτη φορὰ χαριετήσῃ τὸν ἄντρα μὲ ὅλη τὴ φλόγα τῶν εἰκοσιδύο χρόνων της. Ὁχι, δὲν εἴταν αὐτὸς σὰν τοὺς ἄλλους! Δὲν ἐμοιάζε ὁ Γυαλλίδης ὁ εὐγενικός, ὁ ἀνώτερος, μὲ τὸ χυδαῖο ταμπακὸ ποὺ κείνη συχαινόντανε, ποὺ ἤθελε νὰ δικάσει δάξῃ μαζί της! Ὁ Γυαλλίδης εἴτανε σοβαρὸς· ποῖός ξέρεῖ τί μυστικὲς σκέψεις τοῦ συναντιόντανε, ποῖός ξέρεῖ τί κρυφὰ ὄνειρα ἔκανε κ' ἐκεῖνος! Τὴν ἀγαποῦσε... Ὁ λυπόντανε ποὺ τὴν ἀπάντησε μιὰ ταπεινὴ τραγουδίστρα. «Ἀχ, νὰ μὴν εἶμαι μεγάλη κυρά!» ἀνασιέναιζε.

Τώρα οἱ ματιές του χυνόντανε στὴν καρδιά της καὶ τὴν ἀναστατώναν, καὶ σαλεμένη ὅλη, ἀιστάνονταν τὸ αἷμα της σπρωγμένο μὲ βία, δλόθερμον νὰ χύνεται σ' ὅλο τὸ φλογισμένο κορμὶ της, νὰ τὴς χρωματίζει πυρρινό τὸ πρόσωπο!

Μὰ στὸν ἴδιον καιρὸ μιὰ ἀνεξήγητη γλῶσσα τὴν ἀνατρίχιαζε καὶ κάποια εἰκόνα γλυκεῖα στυλωμένη ῥμπροστά της, τὴς ἔκλειε τὰ μάτια σὰ νὰ μὴ μπορούσε νὰ βρῇ σκεπὴ εἰς τὴν ἐξουσία, εὐτυχισμένη.

Ἀργό, σιγῇ, σβύστηκε τὸ τραγοῦδι της· τὰ χειροκροτήματα εἴσανε λίγα, μὰ κείνη δὲν ἔβλεπε παρὰ τὸ Γυαλλίδη. Ἐδειχνε αὐτὸς τὴ συμπάθειά του γιὰ κείνη καθόμιενος ἐκεῖ, σὲ τέτοια πράξενη γι' αὐτὸς θέση· ἡ καρδιά της ἐκίρτησε σὰ ὁ πρεμνήμα εὐτυχίας, ἀσκήσας τὸ κεφάλι μ' ἓνα καινούριο αἶσθημα σὰν περὶ φάντασμα!

Ἐκατίσθηκε ἀπὸ τὸ κῆρυξ· σὲ μισὴ ὥρα θὰ τὴ χρειάζοντανε γιὰ νὰ παῖξῃ μιὰ παντομίμα. Ἐκκεμε καὶ τραγοῦρου λίγα βήματα ἀναποδοκίσει, καὶ ἔπειτα προχώρησε πέρα, πρὸς τὴ σιγαλιά, κατὰ τὴν ἡσυχὴ θάλασσα. Πόσες φορὲς, πηγαίνοντας ἐκεῖ δὲν ἐλπίσε ποὺ θὰ τὴν ἐρωτῇ ὁ Γυαλλίδης! Μὰ δειλὴ ὅπως εἴταν, δὲν ἐτόλμησε ποτὲ νὰ περάσῃ ἀπὸ σιμὰ του, νὰ τοῦ δείξῃ τὴν πεθυμῇ της καὶ ἔφυγε πάντα μὲ τὸν κακμὸ ποὺ δὲν τοῦ εἶχε μιλήσει!

Ἐκάθησε στὴν κορφή μιᾶς πέτρινης σκάλας,

ποὺ τὸ κύμα ἔσπανε μὲ σιγοφθύρισμα στὰ χαμηλότερα σκαλοπάτια της, κ' ἐκοίταζε τὰ φῶτα τῶν καραβιῶν τρεμουλιαστὰ νὰ καθρεφτίζονται στὰ νερά, ποὺ κατὰμαυρα, φαινόνταν σὰν ἰσκιωμένα ἀπὸ ἀνέρες γιγαντένιες φτεροῦγες, προφυλάχτρες σκοταδερὲς τοῦ φωτός καὶ τοῦ γαλαζίνιου καθρεφτισματος.

Σκεφτόντανε... Εἶχαν συναντηθεῖ πάλι οἱ ματιές τους. Τὴς ἔριξε τὰ λουλούδια· κείνη τὴ στιγμὴ δὲν τὴ κοίταζε... γιὰτὶ δὲν τὰ ἔφερε ὅπως ἐπιθυμοῦσε στὰ χεῖλιά της;..

Πόσος καιρὸς πέρασε ἀπὸ τὴ βραδυὰ ποὺ πρωτόθε;.. Κοντεύαν τρεῖς μῆνες! Γιατὶ φυλκόντανε τόσο; Ἴσως γιὰτὶ δὲν μπορούσε νὰ τὴν πάρῃ σὲ γάμο... Μ' ἂν τὴν ἀγαποῦσε, ἂν ἐβελώνονταν γιὰ τὴν τιμιότητά της καὶ μάλιστα γιὰ τὸν ὀλοθερμὸ της ἔρωτα; Ἐνα ὄνειρο κρυφὸ τὴς ἐξέφευγε... ὁ Γυαλλίδης ἐφτώχαινε, ἐλάβαινε τὴν ἀνάγκη της... ἔτρεχε αὐτὴ τὸ ὑπηρετοῦσε, τὸν ἐβουλοῦσε... Ἐκεῖνος τὴν ἐπαντρεῖνταν καὶ ζοῦσαν μὲ τὴ δουλειὰ τους εὐτυχισμένοι!

Ἐπειτὰ ἓνα ἄλλο ἐμάθαινε κείνος τὴ λαχτὰρα της, ἔβλεπε τὴν καρδιά της καὶ τὴν ἀγαποῦσε βαθειά! Τὴν ἔκανε δική του, ἔτσι πολὺς καθὼς εἶναι... καὶ κείνη σκορποῦσε γύρω της παρηγοριά καὶ χρήματα!

Στὸν οὐρανὸ πάνω, γλυκόχυτα τ' ἀστέρια· τοῦ καφεῖνου ἡ μουσικὴ ἀπαλοερχόνταν σιγαλεμένη, γλυκύτερη... Φαντάστηκε μιὰ στιγμὴ σὰ νὰ λιχνίζεται στὴν ἀγκαλιά του... τὴς φάνηκε σὰ ν' ἀντίκρουσε στὸ σκοτάδι τὴ γλυκεῖα του μορφή... Κι ἀγροίκησε βήματα καὶ σιγαλὰ λόγια... Ἐνα ζευγάρι ἐρχόντανε κατὰ τὴ θάλασσα· ἓνα ζευγάρι, ποὺ ὅπως κι αὐτὴ ἡ δειλὴ, ἀπόφευγε τὸν κόσμον γιὰ νὰ βρῇ γλυκεῖα ἡσυχία ἐκεῖ, γιὰ νὰ κρύψῃ ἴσως τὸν ἐρωτὰ του... Γιατὶ εἴταν σφυχτὰ βασταγμένοι ἀπὸ τὸ μπῆξι τοῦ ἡνὸς γυναικὰ καὶ ὁ ἄντρας ποὺ πλησιάζανε... ὁ ἄντρας, ποὺ σὰν τὸν ἐγνώρισε ἐλπίζε ἐκὼς ποὺ δὲ θάταν Ἐκεῖνος!

Ὁ Γυαλλίδης ὁ μελαγχολικός, μὲ τὸ λυμπερὸ βλέμμα, ὁ Γυαλλίδης μὲ τὸ κεφάλι γυμνὸ πρὸς τὴν νύκτα, τὴν κοίταζε καὶ ἔλαμπε ἀπὸ πόθο ἡ ματιὰ του, καὶ ἓνα χαμόγελο γλυκὸ ἐφώτιζε τώρα τὴ σοβαρὴ του μορφή... Καὶ ἡ γυναικὴ ἡ νύκτα, ἡ παχουλὴ, μὲ κινήματα χαϊδεύει γάτου, χαριτωμένη καὶ παθητικὴ, εἴταν ἡ κυρία ποὺ καθόντανε κάθε βράδυ στὸ μπαλκόνι, ἡ γυναικὴ τοῦ

πλοῦσιου ἐμπόρου, ἡ κυρά ποὺ τὴν περιφρονοῦσε!

Πῶς ἐξηγιόνταν τὸ τρομαχτικὸ ἐκεῖνο ξεγνώστωμα; Ὁ Γυαλλίδης γελῶσε καὶ τὶς δύο;.. Ἀχ, μὲ τίς πρώτες μπιές της ἐμάντεψε... Ὁ Γυαλλίδης δὲν ἐρχονταν παρὰ γιὰ τὴν ἄλλη... μὰ ἔπρεπε νὰ κρύβεται ἓνας τέτοιος ἔρωτας. Ἐβιάζεσε στὴν τύχη μιὰ φτωχὴ τραγουδίστρα, τὴς ἔριχνε εὐδοκίμα μπουκετάκια καὶ βαθιὰς ματιές, γιὰ νὰ βλέπουν οἱ ἄλλοι, ἀδιάφορος γιὰ τὴν ἐντύπωση καὶ γιὰ τὰ αἰσθήματά της... Ὅλα τὰ ὄνειρα, ὅλες οἱ ἐλπίδες της σβύνονταν καὶ δὲν ἐκλαίγε μοναχὰ γιὰ τὸ λατρεμένο ἄντρα, γιὰ τὸν ἄκαρπο καὶ μοναδικὸ ἔρωτά της, ἐννοιοθε καὶ πόνο πικρὸ καὶ ἀσυστο γιὰτὶ Ἐκεῖνος τὴ μεταχειρίζονταν ἔτσι, εἴτανε βέβαιος γιὰ τὴν ἀλαφράδα της, γιὰ τὴν ἀτιμία της ἴσως, ἐκεῖνης ποὺ ζοῦσε μοναχὰ μὲ τὴν ἐλπίδα, μὲ τὸν πόθο της γι' αὐτόν!

Καταφρονεμένη! εἶπε, μὲ καρδιὰ σφιγμένη ἀπὸ μιὰ τέτοια λύπη, ποὺ δὲν εἶχε λάβει ποτὲ τὴν παραμικρὴ ἰδέα.

Εἶχε σηκωθεῖ καὶ εἶχε λίγο προχωρήσει πρὸς ἐκεῖνους. Τρομαγμένη μὴ γνωριστεῖ ἔκαμε πίσω λίγα βήματα καὶ βρέθηκε πάλι σιμὰ στὴ θάλασσα. Ἐκεῖ στὴ γαλήνη ποὺ ζετούλιγονταν ἀπ' τὰ ἀνάλαφρα κύματα, θὰ εἴδατε μοναχὰ τὴν ἀναπαύση ποὺ ποθοῦσε... ὁ πόνος της ἐκεῖ θὰ ἔπαυε, ἡ θάλασσα δὲ θὰ τὴ γελῶσε!.. Καὶ ἴσως αὐτὸς, σὰν ἐμάθαινε τὸ θάνατό της, θὰ τὴν ἐπνοῦσε... ποῖός ξέρεῖ;.. Νὰ φύγουν, νὰ περάσουνε πρῶτα. Τώρα διαβαίνουν ἀπὸ σιμὰ της· γύριτε τὸ κεφάλι, μὰ ἓνα ἄθελο κίνημα της ἔκαμε νὰ τὴς πέση στὸ πρόσωπο τὸ φῶς τοῦ φαναριοῦ καὶ τὸ ζευγάρι τὴν ἐγνώρισε. Τὴν κοίταζε αὐτὸς, μὲ τὰ κατὰμαυρα μάτια του, σοβαρὸς ὅπως πάντα καὶ εἶδε καὶ κείνης τὸ βλέμμα. Εἴτανε βλέμμα περιφρόνησης ἀπὸ πάνω ὡς κάτω... Ἐγύρισε γλήγωρα, περὶ φάντασμα τὸ κεφάλι, καὶ μὲ γέλιο κακὸ, ποὺ κρύβονταν ἴσως κάποιον ἄχναρὶ ζήλειας, ἐφώνησε: — «Χά, χά, νὰ τόχε παρὴν στ' ἀλήθεια;»

Δὲν ἔκουσε κείνος τί ἀποκρίθηκε, ἔκουσε μοναχὰ τὸ ξύπνημα τὴς ντροπῆς της. Τὴν ἐγελοῦσαν γιὰτὶ τὸν εἶχε προσέξῃ! Ὁχι, νὰ μὴν ἀποθάνῃ, νὰ μὴν καταλάβῃ ποὺ αὐτὸ πῆρε στ' ἀλήθεια!.. Ὁχι! Ἄκουμπησε μιὰ στιγμὴ τὸ κεφάλι στὰ δύο της χεῖρες, στὰ μαρμαρωμένα δόλοτρεμα χεῖρά της. Κείνη τὴ στιγμὴ ἰσθμῆσανε τὸ κορδούνη· ἔπρεπε νὰ πάη γιὰ τὴ παντομίμα.

Ἐπροχώρησε, πολεμώντας νὰ νικήσῃ τὴν τρεμύδα ποὺ κυρίεψε τὰ γόνατά της. Σὰ μπῆκε στὸ καφεῖνο νόμισε πῶς θὰ λιποθυμήσῃ μόλις ἀνάπνευσε τὸ βρῦν ἀέρα τῶν ποτῶν καὶ τὴς ζέστας. Τὴς ἐκάμανε παρηγορητικὴ ποὺ ἔρχησε κι ὁ σύντροφός της τὴν ἐπερῆμενε. Ἐτρεξε ὅζω κοντὰ του καὶ ἐκαθῆσε στὴν ὀλόφωτη θέση της. Εἴτανε κόκκινη στὰ μά-

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ἐννοια σου, ἰώρα ποὺ θὰ μείνω μιὰ ἐγὼ ἐδῶ πέρα, μὴ φοβάσαι. Μὲ γνωρίζει ἕμμενα ὅς σου μάθω ὅμως καὶ σὲν τὸν τρόπο νὰ τὸ ἡμερῆσης.

ΑΝΝΟΥΛΑ. Νὰ μάθουμε ὅλοι τὸν τρόπο, κ' ἐγὼ, κ' ἡ γιαιγιά,

(Μπαίνει ὁ Φινθῆς).

ΑΝΝΟΥΛΑ (ποὺ ἐκκολοθυεῖ). — ἄκ' μ'ε κι ὁ πατέρας.

ΦΙΝΤΗΣ (πρὸς τὸ Σταῦρο). Καλῶς ὦρεσαι. Καλῶς ὦρεσαι. Χαίρουμε ποὺ σὲ ξαναβλέπω.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Φχαριστῶ, πατέρα.

ΑΝΝΟΥΛΑ. Ἐρεῖς, πατέρα, ὁ Σταῦρος ἤρθε νὰ μείνῃ γιὰ πάντα πιά μαζί μας.

ΦΙΝΤΗΣ. Τὸ πιθυμῶ καὶ γώ.

ΓΙΑΓΙΑ. Ἀχ! παιδιὰ μου, παιδιὰ μου, αὐτὴ ἡ στιγμὴ γιὰ μένα εἶναι ἡ πιὸ εὐτυχισμένη τῆς ζωῆς μου. Ἀχ! γιὰτὶ νὰ μὴν εἶναι ἐδῶ αὐτὴ τὴν ὥρα ἀνταμετώπιζας καὶ ἡ δυστυχισμένη μου ἡ θυγατέρα ποὺ μὰς ἐσθῆσε τόσο παρὰκαρῶς.

ΑΝΝΟΥΛΑ. Διδῶς, γιαιγιά μου, τὰ λυπητέρὰ πράματα ἀπ' τὸ μυαλό σου. Μὴν τὰ θυμάται ὁλοένα. Ἐχάσε τα πιά.

ΓΙΑΓΙΑ. Ἐχεις δικιο, παιδί μου. Πρέπει νὰ τὰ διώξουμε τώρα. (Σηκώνεται νὰ φύγῃ). Ἀνοῦλα, πᾶμε νὰ ἐτοιμάσουμε μιὰ κάμαρα γιὰ τὸ Σταῦρο.

ΑΝΝΟΥΛΑ. Τὴν κάμαρα τοῦ Σταῦρου θὰ τὴνε σιγρίσω ἐγὼ, μονάχη μου, ὅπως ξέρω. Ἀφ' οὗτε με καὶ νὰ ἰδῇτε ἂν δὲ σὰς ἀρίστη τὸ γούστο μου.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Στὴν παλιά μου κάμαρα, σ' ἐκείνη ποὺ πέρασα τὰ μαθητικά μου χρόνια, θέλω καὶ τώρα νὰ ξανακαθίσω.

ΓΙΑΓΙΑ. Μπα παιδί μου, ποὺ ν' ἀνεβάνης ἐκεῖ πάνω, στὴ σοφίτα. Τότε θυμῶμαι σοὺ κάναμε τὸ χιτῆρι γιὰ νάχῃς ἡσυχία στὸ διάβασμά σου.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Σὰς τὸ ζητῶ καὶ πάλι γιὰ χάρη. Δὲν πειράζει ἂν εἶναι στὴ σοφίτα. Τόσο τὸ καλὸν γιὰ μένα. Δὲν ξέρετε πόσο μὲ φχαριστῶ ν' ἀνοίγω τὸ πρῶτὸ τὸ παράθυρο καὶ νὰ βλέπω τὴν ἀνοιχτὴ θάλασσα τρικυμισμένη καὶ ἀνταρτικμένη, καὶ βαθειὰ τὸν ὀρίζοντα θολωμένο καὶ συγνεφιασμένο, καὶ νὰ ραντάζομαι τὸν ἥλιο καὶ νὰ τονε λαχταρῶ. Τὸ παράθυρο τῆς παλιᾶς μου κάμαρας εἶσι ποὺ βρῖσκεται ἀψηλά, ἀνοιγμένο πάντα στὸν ἀέρα, τόχω πιθυμήσει τόσο χρόνια τώρα, κι' ὅταν, θυμάμαι, τὸ πρωτοστερήθηκα, εἴμουνα ἀπαρηγόρη-

τος.

ΦΙΝΤΗΣ. Τελοπάντω κάμετε ὅπως σὰς λείει ὁ Σταῦρος. Αὐτὸ δὲ μὰς περὶξῇ. Ἀφ' οὗ τ' ἔρρεσι ἐκεῖ ψηλά, ἄς εἶναι κ' ἔτσι Μικρὴ ἰδιοτροπία.

ΓΙΑΓΙΑ. Πᾶμε λοιπόν, Ἀνοῦλα, ἀπένου. Δὲν ξέρω μονάχα ἂν θὰ μπόρῃς ν' ἀνεβῶ, ἂν καὶ τὸ θέλω.

ΑΝΝΟΥΛΑ. Θὰ σὰς βοηθῶ ἐγὼ, γιαιγιά μου. Γιὰ τὸ χατῆρι τοῦ Σταῦρου πρέπει ν' ἀνεβῇτε Κ' ὅστερα πάλι καὶ γώ, δὲ θυμάμαι καλὰ καλὰ ποῖα ἀπὸ τίς ἀπάνου κάμαρες εἶναι ἡ παλιά τοῦ Σταῦρου.

ΓΙΑΓΙΑ. Πᾶμε. Τρέχα ὅμως, Ἀνοῦλα, μιὰ στιγμὴ καὶ φώναζε τῆς καμαριέρας. Ὅτ' ἡ χρεια-στοῦμε νὰ μὰς βοηθήτῃ. (Πρὸς τὸ Σταῦρο καὶ τὸ Φινθῆ). Δὲ θ' ἀργήσουμε ἡμεῖς.

(Ἡ Γιαγιά καὶ ἡ Ἀνοῦλα φεύγουν)

Πᾶν.

ΦΙΝΤΗΣ (κοιτάζοντας τὸ Σταῦρο). Εἶμαι βέβαιος πῶς ὅταν ἐπαιρνε τὴν ἀπόφαση νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ σπίτι σου, νόμιζες εὐκολὴ τὴ ζωὴ μέσα στὸν κόσμον. Τὸ πῶς θὰ γύριζες ὅμως πάλι ἐδῶ τὸ φανταζόμενα ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ποὺ ἔφυγες.

γούλα της και τὰ χείλη της ξέσκιζε ένα χαμόγελο... Κι' ἔρχισε νὰ παίζῃ τὴν παντομίμα· μονάχα τὰ μάτια της ἀνοιχτά περισσότερο, πὺλ λαμπερά, κοιτάζον ἀπέναντί τους μιὰ θέση ἄδεια και κάποτε στὸ πλάι ἕνα μπαλκόνι σιωπηλὸ...

Οἱ δύο τους... τώρα εὐρισκόντανε εὐτυχισμένοι... τώρα θ' ἀλλάζαν φιλιὰ και χαμόγελα. και στὸν φλογόβολον ἔρωτά τους, και στὴν ἀγαλλίση, εἶχαν ξεχάσει και τὰ περιγέλοια τους γιὰ κείνη. Ἐνας λυγρὸς ἄθλος, ἀβάσταχτος, τῆς βγῆκε ἀπ' τὰ στήθη. Κ' εἶταν ἡ στιγμή πού ἔπρεπε στὴν παντομίμα νὰ κλάψῃ τὴν τρέξαν ὅλοι μὲ προσοχή, σχεδὸν μὲ θαυμασμό... κι' ὁ ταυπακῆς, πού τὴ γλυκοκοίταζε πάντα, ἐφώνησε ἀπὸ τὴ θέση του: «Μὰ μπράβο, Πιπίνι!» Καὶ ἐγέλασε, και προσπάθησε νὰ φαίνεται πὺλ χαριτωμένος, γιὰτὶ, γιὰ πρώτη φορά, εἶδε τὴ νέα ν' ἀνταποκρίνεται στὴν ἐρωτικὴ ματιά του!

Κέρκυρα.

ΑΜΑΡΥΛΛΙΔΑ

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Στὸ Γερμανικὸ ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ «Οἱ ἀνατολικὲς φιλολογίαι και οἱ Σλαβικὲς γλώσσαι» ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Marburg και σοφὸς Ἑλληνιστὴς κ. Albert Thumb δημοσιεύει κριτικοῖστορικὴ μελέτη μὲ τὸν τίτλο «Νεοελληνικὴ φιλολογία», ἐξετάζοντας τὴ φιλολογικὴ κίνηση τοῦ Ἑλλ. Ἐθνους ἀπὸ τὸ πέρασμα τῆς Πόλης ἰσχυρὲς τὲς μέρες μας.

Ἀπὸ τὴ σοφὴ μελέτη τοῦ κ. Thumb θὰ δημοσιεύουμε σὲ κατοπινὰ φύλλα μερικὰ κεφάλαια, ὅσα σκετίζονται περισσότερο μὲ τὴ σημερινὴ φιλολογικὴ μας κίνηση.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Κι' ὡς τόσο ἐσεῖς μοῦ μνηύσατε.

ΦΙΝΤΗΣ. Ὅταν ἔμαθα ὅστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, κατὰ τύχη μιὰ μέρα, σὲ ποιὸ μέρος βρισκόσουναι και πῶς εἶχες καταντήσει—ἕνας ἐργάτης, ἕνας χαμῆλης,—ἔκουσα μέσα μου μιὰ φωνὴ πού μοῦ ἔλεγε πῶς δὲν ἔπρεπε τὸνομά μου νὰ σέρνεται στὴ φτωχολογιά τῶν δρόμων ἀπὸ τὸ παιδί μου. Γιὰ τὴν κοινωνικὴ μου ὑπόληψη δὲν τὸ ἤθελα.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Αὐτὸ σὰς ἔκαμε νὰ μοῦ μνηύσετε νὰρθῶ; Δὲν τὸ εἶχα σκεφτεῖ. Νόμιζα πῶς ἡ λύπη γιὰ τὸ παιδί σὰς...

ΦΙΝΤΗΣ (διακρίνοντας). Ἐσὺ δὲν εἶπουναι ἔξω ἀπὸ τὴν πόλιν. Σοῦ εἶχα τοιμάσει ἕνα δρόμο πού θὰ σ' ἔφερνε ἀν ἤθελες νὰ τὸν ἀκολουθήσεις, σὲ μιὰ ὑπέροχη κοινωνικὴ θέση. Χρήματα γιὰ σένα μπορούσα νὰ ξοδέψω ὅσα κι' ἔμοῦ ζητούσες, ἀν ἤθελες νὰ σπουδάσεις, νὰ γίνῃς ἕνας ἐπιστήμονας. Ἐχάσαμε ἀνάγκη ν' ἀνεβούμε πὺλ ἀψηλὰ στὴν κοινωνία ἀπ' ὅ,τι εἴμαστε τώρα. Ἐσὺ δὲ θέλησες νὰ τὸ νοήσῃς ποτέ αὐτό.

ΣΤΑΥΡΟΣ (ῥοῦχα). Τίτοι φιλοδοξία, ἀληθινὰ δὲν τὴν εἶχα ποτέ μου. Δὲν ἔβλεπα τὸ λόγο και τότε ὅπως και τώρα, τὸ λόγο πού σὰς κάνει νὰ νομίζετε πῶς τὴν κοινωνικὴ θέση τὴν ἀποχτῆ κανεῖς μὲ τὴν ἐπιστήμη. Καὶ νὰ τὸ λίτε σὲς αὐτό, πού ὅλη σὰς ἡ γενιὰ εἶταν ἀναθρεμμένη στὴν πραχτικὴ δουλειά, και πού μὲ τὴ δουλειά αὐτὴ πῆγε μπροστά. Ἄν ὁ πατέρα σὰς δὲ σὰς ἄφινε τὸ πρῶτο ἐκεῖνο τὸ μικρὸ ἐργοστάσιο, θὰ μπορούσατε νὰ περφηναύετε σήμερα γιὰ τὸ στρώσιμο τῆς ἐργασίας σὰς και γιὰ τὴν καλὴν κατάσταση τῆς περιουσίας σὰς. Ἄ σὰς ἔκανε ἐπιστήμονα...

ΦΙΝΤΗΣ (διακρίνοντας). Γιὰ σὲν ὅμως δὲν εἶταν ἔτσι τὰ πράματα. Εἶχες πίσω ἀπὸ τὸν πατέρα σου μιὰ περιουσία ὀλάκερη.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ἡ ἐπιστήμη σήμερα, πατέρα, χρεωκόπησε στὸν τόπο μας. Ἡ πολλὴ ἐπιστήμη και μάλιστα ἡ νοθεμένη ἐπιστήμη πού ἔχει σ' ἐμὰς πέρσση. Χρειαζόμαστε δουλειά, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη ἐποχὴ, δουλειά πού νὰ μὰς μπάσῃ δύναμη και νὰ μὰς φέρῃ τὴν οικονομικὴ προκοπὴ στὴ χώρα, πού ρέβει σήμερα ἀπὸ τὴ στασιμότητα και

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Τὴν περασμένη Τρίτῃ παιχτήκανε στὸ Δημοτικὸ θέατρο τῆς Πάτρας μὲ μεγάλη ἐπιτυχία ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς Κυβίλης οἱ «Ἀλυσίδες» τοῦ κ. Ταχκοπούλου. Καθίσταται τῆς παράστασης θὰ δημοσιεύουμε στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς.

— Στὴν «Ἐφημερίδα τῶν Κυριῶν» δημοσιεύτηκε μιὰ καλὴ κριτικὴ γιὰ τὸν κ. Ἡσίο τῆς σικιάς, τὸ τελευταῖο βιβλίο τοῦ κ. Πέτρου Βλαστοῦ.

— Ἡ «Ἀστραπὴ» δημοσίεψε μιὰ μετάφραση «μαλακρῆ» τοῦ τροπαρίου τῆς Κασσιανῆς, καὶ ὁ προστάτης τῆς κ. Κυριακῆς διαμαρτυρήθηκε στὸν «Ταχυδρόμο» τοῦ γιὰ τὴ βεβήλωση!

— Στὸν «Ταχυδρόμο» γίνεται και τοῦτο τὸ περίεργον. Κάθε μέρα βρίζεται ἡ δημοτικὴ μας, καὶ ὅμως σύγλαιρα δημοσιεύονται δηγήματα και χρονογραφήματα δημοτικιστῶν.

— Εἴδαμε μάλιστα και πολὺ ὁμορφους στίγους καὶ μέσα τοῦ Βαρλίντη.

— Στὸ φύλλο τῆς ἄλλης Κυριακῆς θὰ δημοσιεύουμε κριτικὸν ἀρθρον τοῦ Πέτρου Βασιλείου γιὰ τὰ «Προτύπια» τοῦ κ. Βλαχογιάννη, καθὼς και τὸ γ' κεφάλαιο ἀπὸ τὴ μελέτη τοῦ κ. Thumb «Ἡ Νεοελληνικὴ φιλολογία».

— Ἀπὸ τὸ ἴδιο φύλλο θέρχινῆσουμε νὰ δημοσιεύσουμε και τοὺς «Καημούς» τῆς λιανοθάλασσας, καινούρια λυρικὴ σειρά, μεγάλη, τοῦ κ. Κωστῆ Παλαμά.

ΛΑΧΕΙΟΝ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΧΗΙΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΕ ΜΙΑΝ ΔΡΑΧΜΗΝ ΚΕΡΔΟΣ 100,000 ΔΡΧ.

ΠΡΟΣΕΧΗΣ ΚΛΗΡΩΣΙΣ

31 Δεκεμβρίου 1908

Τὸ μόνον πατριωτικὸν

Τὸ μόνον εἰλικρινὲς

Τὸ μόνον Ἑλληνικὸν

τὴ σαπίλα. Νά, ὡραία φιλοδοξία, και νά, στάδιο γιὰ νὰ ὠφελήσῃ κανένας τὴν κοινωνία, ὅχι τοῦ παρῆ και τῆς ἐπίδειξης, μὰ τὴν κοινωνία τῆς πείνας, πού εἶναι και ἡ πὺλ μεγάλη.

ΦΙΝΤΗΣ. Βλέπεις χαμηλὰ και ταπεινά. Τί μὲ νοιάζει ἐμένα γιὰ τὴν κοινωνία τῆς πείνας. Ἄς βρῇ ψωμί νὰ φάῃ, ἀλλοιῶς ἄς πεθάνῃ. Ἐγὼ κοιτάζω τὴν οἰκογένειά μου, τὸνομά μου, τὴν περιουσία μου κι' ἀκόμα τὸν τρόπο πού νὰ φτάσω ἀψηλὰ.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Ὁ καλύτερος τρόπος, πατέρα, γιὰ νὰ φτάσῃ κανεῖς ἀψηλὰ, ὅχι ψεύτικα μὰ ἀληθινὰ, εἶναι ν' ἔρχισῃ ἀπὸ τὰ σκαλοπάτια ἐκεῖνα πού φαντάζον ὅπως λίτε σὲ σὰς χαμηλὰ και ταπεινά.

ΦΙΝΤΗΣ (πὺλ δὲν πρόσθε και πολὺ σ' αὐτὰ τὰ λόγια). Ἄς εἶναι. Αὐτὰ τὰ πράματα ἄς τάφισουμε. Εἶναι τώρα πιά ἀργά γιὰ σένα ὅ,τι κι' ἀν σοῦ πῶ. Θὰ μοῦ δώσῃς δίκιο ὅταν ἀνακατωθῇς στὴ δουλειά μου, και ὅλῃς νὰ παλεύῃς κάθε μέρα μὲ χίλιους ὀχτροὺς, πού κοιτάζουν ἀπὸ παντοῦ νὰ σὲ καταστρίψουν.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Μὲ χίλιους ὀχτροὺς;

ΦΙΝΤΗΣ. Ναι, κάθε ἐργάτης εἶναι κ' ἕνας ὀχτρός σου. Καὶ στὸ ἐργοστάσιο ἔχω τώρα χίλιους τέτοιους.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Τὸ πιστεύετε ἀληθινὰ, πῶς ὅλοι αὐτοὶ εἶναι ὀχτροὶ σὰς;

ΦΙΝΤΗΣ. Ἄν τὸ πιστεύω ἀληθινὰ;... Ἀπὸ τὰ μικρά μου χρόνια ἔχω νὰ κάμω μ' αὐτοὺς... (Ἀλλάζει τόνο). Λογαριάζω, Σταύρε, νὰ σὲ πάρω στὸ ἐργοστάσιο πιά. Βλέπεις ὁ πατέρας σου ὑποχωρεῖ πρῶτος, ἀπέναντί σου. Ἦθελες πραχτικὸν ἐπάγγελμα, λοιπὸν σοῦ τὸ προσφέρω. Θέλω και γὼ κάπως νὰ ἡσυχάσω ἀπὸ τὴν αἰώνια ἐπιτήρηση και ἀγωνία.

ΣΤΟΥ «ΝΟΥΜΑ»

τὸ γραφεῖο (δρόμος Ζήνωνος) πούλιονται ΜΙΑ ΔΡΑΧΜΗ κ' ἕνα και 1,25 φρ. γρ. γιὰ τὸ ἐξωτερικόν, τὴν ὁλοκληρὴ βιβλία τοῦ ΨΥΧΑΡΗ «Τὸναιρο τοῦ Γιαννίρη» — τοῦ ΠΑΛΛΗ «Ἡλῖος και Φεγγάρι» — τοῦ ΦΩΤΙΑΔΗ «Τὸ γλωσσικὸ ζήτημα και ἡ Ἑκπαιδευτικὴ μας ἀναγέννηση» — τοῦ ΕΦΤΑΔΙΩΤΗ «Ἱστορία τῆς Ρωμιοσύνης», «Μαζώγτρα και Βρουκόλακας» και «Νησιώτικες Ἱστορίες» — τοῦ Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗ «Οἱ σικεῖς μου» — τοῦ ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΡΝ «τὸ Ἀνεχτήματο» (δράμα) — τοῦ ΝΑΙΑ ΣΤΑΥΡΟΥ «Θρησκεία και Πατρίδα» — τοῦ ΣΤΕΦ. ΡΑΜΑ «Τὰ Πηλὰ και τὰ Κινούρια» — τοῦ Γ. ΑΒΑΖΟΥ «Ἡ ματιά» — τοῦ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ «Ζωντανοὶ και πεθάνενοι» και «Ὁ Ἀσώτος» (δράματα) — τοῦ ΛΟΓΓΟΥ «Ἀφρὸν και Νόος» (μεταφρ. Βουτιερῆ) — τοῦ ΕΥΡΥΠΙΔΗ «Ἡ Μυθία» (μεταφρ. Περιγιάτης) — τοῦ ΣΟΦΟΚΛΗ «Ὁ Ἄλκας» (μεταφρ. Ζήσιμου Σίδερη).

Ἡ ΙΑΙΑΔΑ μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Ἀλέξ. Πάλλη δρ 2 και φρ. γρ. 2 1/2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν. Ο ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ τῆς κ. Ἀλεξάνδρας Παπαδόσκου, χρυσδεμένος, δρ. 1 1/2 και φρ. γρ. 2 γιὰ τὸ ἐξωτερικόν.

Τοῦ ΙΔΑ «Μαρτύρων και ἡρώων αἶμα» δρ. 2.

Τοῦ Γ. ΜΑΡΚΕΤΗ Παισιολογία (Δρ. 1) — Κριτικὴ ζου ἄδολου λογισμοῦ τοῦ Κίντ (δρ. 1) — Τὸ δαμολογικὸ ζήτημα στὴν Ἀγγλία (λεφτὰ 50).

Τοῦ Σ. ΣΚΥΠΗ «Ἡ μεγάλη αἶθρα» δρ. 2.

Τοῦ ΑΕΑΝΤΡΟΥ Κ. ΠΑΛΑΜΑ τὰ «Πρῶτα τραγούδια» δρ. 1.

Τοῦ ΕΡΜΟΝΑ «τῆς Ζωῆς» δρ. 1.

Τοῦ ΕΛ. ΓΙΑΝΝΙΔΗ «Ἡλῖος και Ζωή» δρ. 2.

Τῆς κ. ΕΙΡΗΝΗΣ ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ «Ἀπὸ τὸν κόσμον τοῦ σαλονιοῦ» δρ. 1.

Τοῦ ΕΝΙΤΕΜΕΝΟΥ «Τὸ Μπαμπίνι» δρ. 1.

Τοῦ ΨΥΧΑΡΗ ὅλα τὰ ἔργα ἀπὸ δρ. 4 ὁ τόμος.

Τοῦ Γ. ΣΚΑΛΟΥ «Τὸ κοινωνικὸ μας ζήτημα» δ. 0,50. ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ τοῦ Βλάμη λεπ. 0,50.

ΤΑ ΠΡΑΤΗΡΙΑ

ΤΗΣ ΔΑ. Γ. ΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ

Μεταφέρθησαν εἰς τὴν ὁδὸν Σταδίου 43 ἐντὸς τοῦ Χρυσοῦ Οἴκου (Maison Dorée) τοῦ μεγάλου Κατοπτροποιείου οἰκ. Α. Π. Εὐαγγέλου, ἐναντὶ Στοῦ Ἀρσακείου.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΔΡΑΜΑΤΑ

1—ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΝΕΝΟΙ

2—Ο ΑΣΩΤΟΣ

3—ΟΙ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

Πούλιονται στὸ γραφεῖο τοῦ Νουμῶ 4 δραχμὲς τὰ τρία. Μοναχὰ οἱ «Ἀλυσίδες», τρεῖς δραχμὲς. Στὲς ἐπαρχίες και στὸ ἐξωτερικὸν στέλνονται δίχω παραπανιστὸ ἔξοδο γιὰ τὰ ταχυδρομικά.

ΣΤΑΥΡΟΣ. Αὐτὸ εἶναι γιὰ μένα πατέρα, ἡ μεγαλύτερη χαρὰ. Ἐλπίζω νὰ σὰς κάμω νὰ ξεχάσετε τὰ περασμένα. Καὶ θὰ δῆτε πόσο ἀφροισμένος θὰ εἶμαι στὴν ἐργασία. Θὰ γνωρίσω ὅλους τοὺς ἐργάτες μας ἀπὸ κοντά, θὰ ἐκτιμῶ τὴν ἀξία τοῦ καθενός, θὰ ἀδερρωθῶ μαζί τους, και θὰ κατορθώσω στὸ τέλος νὰ σὰς βγάλω τὴν ἰδέα πού ἔχετε, πῶς αὐτοὶ εἶναι ὀχτροὶ σὰς.

ΦΙΝΤΗΣ. Αὐτὴ τὴν ἰδέα ἀντὶ νὰ τὴ βγάλῃς ἀπὸ μένα — σοῦ εἶπα — θὰ τὴν ἀποχτήσῃς και σὺ ἄμα ἀνακατωθῇς μαζί τους. Ἡ δουλειά τοὺς φαίνεται σὰ βασανιστήριον τῆς κόλασης. κι' ὅσο περισσότερο δείχνει κανεῖς τῶς ἀκούει τὰ παράπονά τους, περισσότερο μεγαλώνει ἡ κάθε ἀπαίτησή τους. Φαντάσου πῶς τώρα τελευταῖα θέλουν νὰ μὲ ἀναγκάσουν νὰ τοὺς λιγοστέψω και τίς ὥρες τῆς ἐργασίας.

(Στῆλο φύλλο τελειώνει)